

12. september 2016
KAH/TO

Anbefalinger¹ til due diligence ordning for skovejere

EU's Tømmerforordning (EUTR) kræver, at ejer vurderer risikoen for, at træ, der fældes på ejendommen, er ulovligt fældet. Hvis ejer konstaterer en sådan risiko, skal han tage skridt til at begrænse den, indtil den er så ubetydelig, at der kan ses bort fra den.

Disse forholdsregler kaldes i EUTR samlet for ejendommens due diligence ordning. Ordningen handler simpelthen om at udvise rettidig omhu.

Ejer kan godt lade andre, fx en forvalter eller administrator, stå for den praktiske gennemførelse af due diligence ordningen på ejendommen, herunder udfærdigelse af procedurer, instruktioner m.v., men ansvaret for overholdelse af EUTR vil altid ligge hos ejer. Derfor anvender vi "ejer" gennem dokumentet.

EUTR stiller ikke nogen formelle krav til, hvordan ejer foretager vurderingen, eller hvad ejer gør for at begrænse risikoen.

- En due diligence ordning behøver ikke at være skrevet ned.
- Den behøver ikke at indeholde særlige dokumenter.
- Den behøver ikke at følge nogen særlig skabelon.

Kravene bør kunne opfyldes gennem ejers sædvanlige dokumentation, som fx kontrakter, fakturaer eller driftsplan, så længe disse dokumenter indeholder de nødvendige oplysninger.

Det vigtigste er, at ejer under et tilsyn kan redegøre overfor Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) for, at han er bekendt med EUTR og kravene til etablering af en due diligence ordning.

Ejer skal kunne vise:

- At han har vurderet risikoen for at træ, der fældes på hans ejendom, kan være ulovligt fældet og gjort, hvad han kan for at undgå, at dette sker.
- At oplysning om relevant lovgivning og om de særlige forhold, der måtte være på ejendommen såsom Natura 2000-aftaler, aftaler om særlig drift eller urørt skov, fredninger o.l. samt forekomst af fortidsminder eller diger, er blevet gjort tilgængelig på ejendommen for ansatte og entreprenører.

¹ Det er ikke muligt på forhånd at garantere, at såfremt disse anbefalinger til en skovejers due diligence ordning følges, så vil kravene i EUTR til enhver tid være opfyldt. Det afhænger af, hvordan styrelsen og i sidste ende domstolene vælger at fortolke EUTR. Det er dog vores opfattelse, at disse anbefalinger tager højde for alle de væsentlige krav i EUTR, og vi har undervejs konsulteret styrelsen og indarbejdet deres kommentarer i anbefalingerne.

- At sådanne oplysninger er blevet indarbejdet i de instruktioner, ejer har givet til ansatte og entreprenører, inden påbegyndelsen af hugstrelaterede aktiviteter på ejendommen.

I Bilag 1 har vi lavet en oversigt der angiver størsteparten af de aktiviteter, der kan aktivere EUTR og de lovregler, der gælder for aktiviteten. Desuden stikord til hvad ejeren skal gøre for at imødegå risikoen for overtrædelse af lovgivningen. Det er meningen, at oversigten skal tjene som inspiration til udvikling af de instruktioner og procedurer, der nævnes nedenfor.

Nedenfor gennemgår vi de fire elementer, som en due diligence ordning for skovejere bør indeholde.

Basisoplysninger om træet

Ejer skal i tilfælde af tilsyn eller i øvrigt, når styrelsen måtte forlange det, kunne fremlægge visse basisoplysninger om det træ, der er fældet i skoven. Ejer skal derfor som et led i sin due diligence ordning lave procedurer, der sikrer adgangen til disse oplysninger på ejendommen (se boks 1).

Boks 1

EUTR kræver følgende oplysninger af skovejerne:

- Beskrivelse, herunder handelsnavnet og produkttypen, samt den almindelige betegnelse for træarten.
- Mængde (udtrykt i rumfang, vægt eller antal enheder). I blandinger som fx flis skal i hvert fald de væsentligste træarter skal kunne nævnes og kvantificeres.
- Navn og adresse på den forhandler, privatperson eller anden modtager, som træet er blevet leveret til.
- Dokumenter eller anden form for information, der viser, at det pågældende træ eller træprodukt opfylder gældende lovgivning.

Træart og mængde (a og b)

Formålet med forordningen er at beskytte områder i verden, som er truede af skovrydning på grund af ulovlig hugst. Heri indgår identifikation af træarter som et risikoparameter, da man derved kan finde frem til, hvor træet er fældet, eller vurdere, om der er tale om særligt truede træarter.

Træarten som risikoparameter er imidlertid ikke relevant i Danmark, da der ikke er truede træarter eller områder, som er udsat for ulovlig skovrydning, i Danmark. Vi har drøftet dette med SVANA, og de støtter denne opfattelse.

Derfor er det ikke relevant at kunne redegøre for mængden af de enkelte træarter eller fordelingen af de forskellige træarter i en bunke flis eller brænde, jfr. punkt a) og b) i Boks 1.

Disse oplysninger kan i stedet for indgå i en generel procedure, hvor ejer udfærdiger et detaljeret skovkort og tilhørende bevoksningsliste, evt. som led i en grøn driftsplan. Dermed kan ejer under

henvisning til disse dokumenter sandsynliggøre, at hvilke træarter et parti tømmer, kævler, flis eller andet *kan* omfatte.

Ejer kan overveje som et led i denne procedure at indsætte oplysningerne i fakturaen for det træ, som ejer sælger videre, evt. med henvisning til en måleliste eller andet dokument, som nærmere kan identificere, hvor i skoven træet er fældet og hvornår.

Hvis ejer ikke sælger træet videre, men anvender det på sin egen ejendom til fx hegn, kan ejer på anden måde sørge for at registrere oplysningerne for træet.

Uanset hvilken metode der vælges, skal oplysningerne opbevares i 5 år fra fældningstidspunktet.

Hvem er træet solgt til (c)

Oplysningerne under c) i Boks 1 skal ligeledes opbevares i 5 år som et led i kravet om sporbarhed, og ejer kan vælge at sætte dem ind i fakturaen, lave et skema eller anden registrering.

Dokumentation for overholdelse af relevant lovgivning (d)

Vi anbefaler, at ejer håndterer dette krav ved at indsætte følgende ordlyd i fakturaen ved salg af træ:

"Produktet overholder EUTR-kravene."

Dermed viser ejer, at han er opmærksom på EUTR og de heri indeholdte krav til, at træet er lovligt fældet og til etablering og opretholdelse af en due diligence ordning.

Særligt hvad angår træ solgt på rod

EUTR kræver, at ejer kan dokumentere, at han ejede de træer, han har fældet. Dette krav udspringer af de problemer, der er særligt i troperne med hugst i strid med gældende hugstrettigheder. Dette er generelt ikke et relevant risikoparameter i Danmark. Dermed kommer ejerskab til træet primært til at spille en rolle i forhold til salg af træ på rod.

Hvis ejer sælger træ på rod til fx en entreprenør, som efterfølgende fælder træet og sælger det videre, er det vigtigt, at det af salgsdokumenterne fremgår, hvornår ejendomsretten til træet er gået over til køber. Dette vil typisk fremgå af leveringsbetingelserne.

Hvis køber har overtaget ejendomsretten til træerne, *før* de fældes, er skovejeren ikke længere omfattet af EUTR-kravene udover kravet om, at ejer skal kunne oplyse, hvem han har solgt træet til. Køber har overtaget due diligence forpligtelsen for træet og ansvaret efter EUTR.

Det er i denne forbindelse uden betydning, hvornår ejer har modtaget betaling for træet. Dog skal der være tale om et reelt salg.

Instruktion

En væsentlig del af due diligence ordningen er, at der er procedurer for instruktion af entreprenører og ansatte om, hvilke regler, der gælder for aktiviteter op til og i forbindelse med hugst. Herunder også de særlige forhold og aftaler, der gælder for ejendommen.

Instruktionen af entreprenører vil typisk afvige fra instruktionen af ansatte, både hvad angår form, hyppighed og indhold. Såfremt ejer benytter den samme entreprenør til alle hugstrelaterede aktiviteter på ejendommen, kan instruktionen til entreprenøren dog antage mere eller mindre samme form som til ansatte.

Boks 2

Fælles for instruktionerne er, at de skal indeholde følgende:

- a) Oplysning om den relevante lovgivning, som kan medføre aktivering af EUTR og dermed, at træet er ulovligt fældet.
- b) Oplysning om særlige forhold og aftaler for ejendommen, som fx Natura 2000 områder, aftaler om særlig drift eller urørt skov, fredninger eller §3 – områder, der er relevante for den aktuelle hugstaktivitet.
- c) Oplysning om placering af evt. fortidsminder og diger på ejendommen, gerne med kortbilag.
- d) Procedurer for håndtering af de særlige forhold på ejendommen og generelt for udførelse af de enkelte aktiviteter. Disse procedurer gennemgås nærmere under punkt 4) nedenfor.

Relevant lovgivning (a)

Den relevante lovgivning er anført i SVANA's vejledning til EUTR, Bilag 1². Vejledningen kan findes på Retsinformation eller via Skovforeningens hjemmeside.

Særlige forhold og aftaler (b)

Når ejer instruerer en entreprenør eller ansat om at udføre hugstrelevante aktiviteter på ejendommen, skal de restriktioner, som særlige forhold og aftaler måtte medføre, indarbejdes i instruktionerne. Dermed kan dem, der skal udføre opgaven, tage de nødvendige forholdsregler til at sikre, at aftaler m.v. overholdes.

Det vil ikke være nødvendigt at udlevere en kopi af påbud, aftaler, fredningskendelser eller lignende. Afgørende er, at der er taget højde for dem i instruktionerne.

Fortidsminder og diger (c)

Som hjælp til udarbejdelsen af instruktionen om, hvordan der tages hensyn til fortidsminder og diger, når der udføres hugstrelaterede aktiviteter på eller i nærheden af disse, kan ejer anvende

² Vejledning til danske skovejere om EU's Tømmerforordning (EUTR), Miljø- og Fødevareministeriet, den 4. marts 2016 (opdateret den 1. juli 2016)

Skovforeningens Vejledning om fortidsminder³ til kontrakten. Den giver en oversigt over de gældende regler og praktiske anvisninger til, hvordan skader kan undgås. Vejledningen findes på Skovforeningens hjemmeside.

Procedurer (d)

Se nærmere nedenfor hvor vi gennemgår, hvordan procedurer kan udarbejdes.

Særligt vedrørende Instruktion til entreprenører:

Hvor detaljeret instruktionen til entreprenørerne skal være, vil afhænge af den enkelte entreprenørs kendskab til ejendommen. Hvis den samme entreprenør anvendes ofte, vil det kun være nødvendigt at instruere entreprenøren ved udvælgelsen. Såfremt ejendommen allerede har anvendt den samme entreprenør over en årrække, instrueres entreprenøren når due diligence ordningen iværksættes.

Skiftes ofte entreprenør, bør ejer give entreprenøren en fuld instruktion forud for enhver hugstrelateret aktivitet på ejendommen.

Vi anbefaler generelt, at ejer indgår en egentlig kontrakt med entreprenøren, uanset hvor ofte de anvendes. Kontrakten bør indeholde bestemmelser, der henviser til de relevante regler i forhold til EUTR og forpligter entreprenøren til at sætte sig ind i disse regler, inden arbejdet påbegyndes. Ligeledes bør kontrakten redegøre for de særlige forhold og aftaler, der gælder for ejendommen, og angive placeringen af eventuelle fortidsminder og diger på ejendommen.

Såfremt ejendommen vælger ikke at indgå kontrakt med entreprenøren, bør instruktionen af entreprenøren om opgaven inkludere de oplysninger, der er nævnt under a) – c) i Boks 2. Denne instruktion kan være enten mundtlig eller skriftlig; vi anbefaler dog, at ejer laver en skriftlig instruktion til entreprenøren, så denne senere kan fremlægges under et evt. tilsyn, i hvert fald ved de opgaver, der indebærer risiko for at overtræde EUTR, dvs. opgaver der udføres i områder med særlige forhold og aftaler.

Ejer skal huske at tage forbehold for ændringer på ejendommen af relevans for EUTR, så disse ændringer indarbejdes i instruktionen. Er der indgået en egentlig kontrakt med entreprenøren, skal de relevante bilag til kontrakten opdateres.

Særligt vedrørende instruktion til ansatte

Som med entreprenørerne, vil det afhænge af ejendommens størrelse og udformning, hvor detaljeret instruktionen til ejendommens ansatte bør være. Instruktionen skal indeholde de samme elementer som for entreprenørerne, men da de ansatte gerne skulle forblive på ejendommen over længere tid, kan instruktionen med fordel laves som et opslag, der sættes op på ejendommen, der hvor de ansatte opholder sig. Det kunne være på godskontoret, en frokoststue eller lignende.

Igen skal instruktionen opdateres, såfremt der sker relevante ændringer på ejendommen.

³ Fortidsminder: Vejledning til skovejere og skoventreprenører om regler og hensyn, Dansk Skovforening, 17. maj 2016

Procedurer i forbindelse med hugstrelaterede aktiviteter

Procedurerne er en del af instruktionen til entreprenører og ansatte (boks 2, punkt d). Her informeres om, hvordan at hugstrelaterede aktiviteter skal forberedes og udføres for at sikre overholdelse af EUTR på ejendommen.

Ejer kan anvende oversigten i Bilag 1 som inspiration til, hvordan sådanne procedurer skal udformes. Ikke alle punkter vil være relevante for de enkelte ejendomme, så oversigten er en bruttoliste, som ejer kan vælge ud fra afhængigt af, hvordan forholdene er på ejendommen.

Boks 3

Ved udarbejdelse af procedurerne bør ejer gøre sig følgende overvejelser:

- Hvilke oplysninger skal indsamles om bevoksningen, vandløbet eller arealet?
- Hvordan sikrer vi, at ansatte eller entreprenør har den nødvendige viden til at kunne udføre aktiviteten?
- Hvilke undersøgelser bør ejer og/eller entreprenør foretage på arealet, inden arbejdet påbegyndes?
- Skal der indhentes tilladelse, inden aktiviteten påbegyndes?
- Skal aktiviteten anmeldes, inden aktiviteten påbegyndes?

Instruktioner og procedurer vil være meget forskellige afhængigt af ejendommen, entreprenørens kendskab til forholdene og den aktivitet, der skal udføres. Derfor er eksemplet i Bilag 2 ikke tænkt som en standardskabelon til instruktioner og procedurer, men mere som inspiration til, hvilke elementer, der bør indgå.

Procedurerne skal på samme måde som de instruktioner, de skal indgå i, baseres på de konkrete forhold på ejendommen, og opdateres, såfremt der sker relevante ændringer på ejendommen.

Særligt vedrørende udvælgelse af entreprenør

Ejer bør ved udvælgelsen af entreprenør sikre sig, at entreprenøren har den nødvendige faglige viden til at udføre opgaven, og at kvaliteten af udstyret er i orden, således at risikoen for, at der sker overtrædelse af den relevante lovgivning, minimeres mest muligt.

Såfremt ejer gør sit forarbejde ordentligt under udvælgelsen, vil en efterfølgende overtrædelse af lovgivningen fra entreprenørens side med mindre sandsynlighed kunne tilskrives ejer. En forudsætning herfor er imidlertid også, at ejer har givet entreprenøren en ordentlig instruktion.

Evaluering

Ejer skal en gang årligt gennemgå sin due diligence ordning for at sikre, at den er tidssvarende og tager højde for alle de særlige forhold og aftaler på ejendommen.

Endvidere skal ejer undersøge, om der er sket tilsidesættelse af reglerne og procedurerne fra ansattes eller entreprenørers side i det forløbne år. Hvis tilsidesættelser konstateres i løbet af året, bør de adresseres med det samme.

Hvis ejer under evalueringen opdager tilsidesættelser, bør ejer tage det op med den pågældende for at finde ud af, hvad der er årsag til det. Skyldes det manglende eller utilstrækkelig instruktion, fx på grund af manglende eller utilstrækkelig viden hos ejer? Lige gyldighed eller sløseri fra den pågældendes side? Afhængigt af årsagen bør der være en eller anden form for konsekvens, hvad enten det er i form af skift af entreprenør, styrkelse af instruktion og procedurer eller andet.

Det vigtige er, at SVANA ved tilsyn kan se, at ejer har en i øvrigt velfungerende due diligence ordning, og at den pågældende tilsidesættelse ikke skyldes, at ejer ikke i tilstrækkelig grad har taget skridt til overholdelse af EUTR.

En evaluering bør også føre til opdatering af ordningen, om nødvendigt, både ved ændringer og ved eventuelle tilsidesættelser.

Opdateringer skal udmøntes i nye instruktioner og procedurer, som videregives til ansatte og entreprenører.